

آینده‌نگری مولفه‌های تورم مبتنی بر پیشران‌ها و پی‌آمدهای اجتماعی آن

ابراهیم حاجیانی^۱، امیر ناظمی^۲، محمدرضا یاورزاده^{۳*}

تهران، مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام، Ebhajiani@gmail.com

تهران، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، Nazemi@atinegaar.com

تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی تهران، M.Reza.Yavarzadeh@ihss.ac.ir

چکیده

اغلب کشورهای دنیا با نرخ متفاوتی پدیده تورم را که به عنوان افزایش مداوم سطح عمومی قیمت کالاها و خدمات می‌باشد در کارنامه اقتصادی خود تجربه کرده‌اند. برخی باور دارند که تورم اهریمنی ظالم است، اما در حقیقت این موضوع الزامی نیست. تورم به شکل‌های متفاوتی روی افراد مختلف تاثیر دارد. این امر وابسته به آن است که تورم پیش‌بینی شده یا پیش‌بینی نشده باشد. در شرایط تورم پیش‌بینی نشده، این پدیده می‌تواند تبعات مخربی به همراه داشته باشد. پیش‌بینی آینده بر اساس روند گذشته و همچنین لحاظ کردن تاثیر متقابل متغیرها و مولفه‌های مرتبط با تورم با کمک روشهای کاربردی آینده پژوهی می‌تواند کمک قابل توجهی در جهت کنترل و یا تجهیز فرایند رویارویی با تورم داشته باشد. علی‌رغم اهمیتی که پیش‌بینی روند آینده تورم و نیز پیش‌بینی رویدادها و شگفتی‌سازهایی که می‌تواند منجر به ایجاد نقاط عطف یا شکست و انحراف در روند مذکور شود، به خود اختصاص داده است؛ پژوهشهای انجام شده در ایران در ارائه روشهای پیش‌بینی دقیق، چندان موفق نبوده و یا مطالعات محدودی به پیش‌بینی متغیرهای اثرگذار و اصلی در اقتصاد پرداخته‌اند. پژوهش حاضر در نظر دارد به بررسی نقش پیشرانها بر آینده‌نگری مولفه‌های تورم و پی‌آمدهای اجتماعی آن بپردازد. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند در پیش‌نگری عدم قطعیت‌ها و پیش‌تدبیری و در نهایت کاهش اثرات و آسیب‌های اجتماعی تورم پیش‌بینی نشده مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: آینده‌نگری، پیشرانها، تورم، روشهای پیش‌بینی، تبعات اجتماعی

۱- مقدمه

تورم به عنوان افزایش مداوم در سطح عمومی قیمت کالا و خدمات تعریف شده است. این پدیده به صورت درصد افزایش سالانه اندازه گیری می‌شود. با افزایش تورم، هر یک واحد پولی قادر به خرید درصد کمتری از یک کالا یا خدمات خواهد بود. در زمان تورم ارزش واحد پولی ثابت نمی‌ماند. ارزش هر واحد پولی با اصطلاح قدرت خرید نشان داده می‌شود که بیانگر کالا یا خدمات ملموسی است که می‌توان با آن واحد پولی خریداری کرد. با افزایش نرخ تورم قدرت خرید کاهش می‌یابد. به طور مثال اگر نرخ تورم سالانه ۲٪ باشد، از لحاظ نظری در صورتی که یک واحد کالا را بتوان با ۱۰۰ واحد پولی در سال حاضر خریداری کرد در سال بعد همان واحد کالا را باید با ۱۰۲ واحد پولی خریداری کرد. تورم دارای انواع مختلفی است که عبارتند

۱- دانشیار و مدیر گروه پژوهش‌های فرهنگی مرکز تحقیقات استراتژیک

۲- استادیار مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

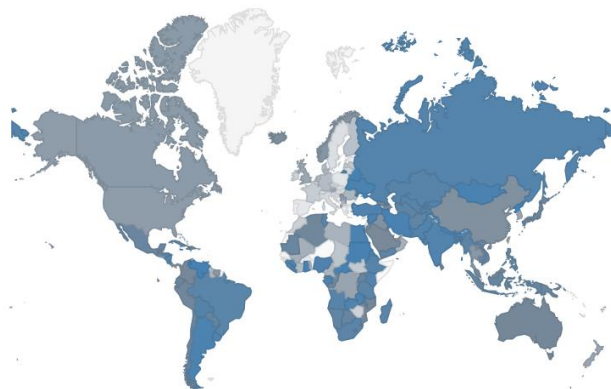
۳ و * - نویسنده مسئول: کاندیدای دکتری آینده پژوهی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی تهران

از: تورم منفی^۱، ابر تورم^۲ و رکود تورمی^۳ (Investopedia, 2014) در سالهای اخیر اغلب کشورهای توسعه یافته دنیا تلاش کرده اند تا نرخ تورم سالیانه خود را بین ۲-۳٪ نگاه دارند؛ زیرا تورم که از جمله مهمترین شاخصهای کلان اقتصادی است نه تنها با مولفه های اقتصادی ارتباط دارد بلکه رابطه دو طرفه و بعضا چند طرفه با عوامل مختلف از جمله مسائل سیاسی، رفتارهای انسانی (شامل: انتظارات، مطلوبیت، ترجیحات، سلیق و فرهنگ) و ... دارد. تقریباً این باور وجود دارد که تورم اهریمنی خبیث است اما لزوماً چنین نیست. تورم به روشهای متفاوت روی بخش ها و افراد مختلف تاثیر می گذارد. این امر به پیش بینی شدگی یا پیش بینی نشدگی تورم وابسته است. اگر نرخ تورم با آنچه اکثریت افراد یک جامعه انتظار دارند مطابقت داشته باشد (تورم پیش بینی شده) آنگاه هزینه های این تورم برای افراد زیاد نخواهد بود. زیرا به طور مثال، بانکها می توانند نرخ بهره خود را تغییر دهند و کارگران می توانند قرار دادی را که شامل افزایش دستمزد است مورد مذاکره قرار دهند. از جمله تبعات مخرب تورم پیش بینی نشده می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- اگر وام دهندگان تورم را به درستی پیش بینی نکنند طلبکاران بازنده و بدهکاران برنده خواهند بود. این امر برای افرادی که وام دریافت می دارند مانند گرفتن وام بدون بهره است.
- عدم اطمینان در مورد اتفاقاتی که در آینده خواهد افتاد باعث می گردد شرکتها و مصرف کنندگان در خرج کردن با احتیاط عمل نمایند که این امر لطمه شدیدی به تولید اقتصادی در بلندمدت خواهد زد.
- برخی از افراد همچون بازنشستگان و مستمری بگیران با درآمدی ثابت زندگی می کنند، تورم فزاینده پیش بینی نشده قدرت خرید این افراد را کاهش می دهد در نتیجه سطح زندگی و رفاه آنها نیز کاهش می یابد.
- در صورتیکه نرخ تورم کشور بیش از کشورهای دیگر باشد، محصولات داخلی قدرت رقابتی خود را در بازار جهانی و حتی در بازار داخلی از دست می دهند.
- کل اقتصاد باید هزینه مضاعفی بابت قیمت گذاری مجدد تقبل کند و همواره در صدد به روز رسانی فهرست قیمت ها، برچست گذاری ها، منوهای جدید و... باشد.

در سالهای اخیر ایران به عنوان یک کشور در حال توسعه دچار رکود تورمی قابل توجهی بوده (شکل ۱: مناطق آبی تر دارای تورم بیشتری نسبت به مناطق خاکستری هستند) بطوریکه در سال ۲۰۱۴ طبق گزارش موسسه تریدینگ اکونومی ایران از نظر نرخ تورم در بین ۱۰ کشور با بالاترین نرخ تورم قرار دارد که این امر می توان آسیبهای جبران ناپذیری بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور وارد نماید.

شکل (۱) تورم در ایران نسبت به جهان (Inflation Rate - Countries - List)

بررسی روند گذشته تورم در ایران نشان می دهد که یکی از مهمترین علل تورم در ایران، عوامل ساختاری ناشی از عدم هماهنگی های بخشی، تنگنای زیرساختی و چسبندگی عرضه در بخش های کلیدی می باشد (علل تورم در ایران چیست؟).

¹ Deflation

² Hyperinflation

³ Stagflation

شکل ۲ نشان دهنده روند نرخ تورم نقطه به نقطه در ایران در سالهای ۱۹۹۰-۲۰۱۴ می باشد. به عبارت دیگر از عوامل اصلی تورم اتخاذ تصمیمات و سیاستهایی می باشد که هرچند اهداف اقتصادی مثبت را دنبال می کند لیکن به علت عدم اتخاذ به موقع و یا اجرای غیراصولی آنها، به نوعی به ابزارهای تورمزا مبدل شده اند. در صورتی که بتوان از ابزارهای پیش بینی و آینده نگری در رابطه با تورم استفاده کرد می توان از آسیبهای عمده آن جلوگیری کرد.

شکل (۲) روند نرخ تورم در ایران در سالهای ۱۹۹۰-۲۰۱۴ (Iran Inflation Rate)

پیش بینی، ابزار بسیار مهمی در کنترل و هدایت اقتصاد است که عدم توجه به آن می تواند منجر به عدم موفقیت در تحقق اهداف توسعه ای کشور شود. از مهمترین علل عدم موفقیت این برنامه ها می توان به ضعف در تدوین چشم انداز و عدم لحاظ کردن قابلیت ها و پتانسیلها در تنظیم اهداف و پیش بینی آینده اشاره نمود. از مهمترین روشهای پیش بینی پویا افقی، دلفی، تحلیل روند، سناریو، چشم انداز سازی، مدلسازی، شبیه سازی، نقشه راه و گذشته نگری است که هر کدام با توجه به اهداف، شرایط و امکانات موجود قابلیت استفاده در اقتصاد کشورها را دارند. علی رغم اهمیت پیش بینی در ارائه دیدگاه نسبت به موقعیت آینده، ملاحظه می شود که مطالعات داخلی ایران در ارائه پیش بینی های دقیق چندان موفق نبوده و یا مطالعات محدودی به پیش بینی متغیرهای اثرگذار و اصلی در اقتصاد پرداخته اند از مهمترین علل ضعیف بودن نتایج پیش بینی مولفه های اقتصادی در ایران می توان موارد زیر را نام برد:

- رصد ناقص متغیرهای اثرگذار
 - نادیده گرفتن اثرات متقابل و تنوع آنها
 - عدم لحاظ کردن پیشرانها به عنوان متغیرهای اصلی
 - قابلیت ضعیف الگوسازی (کمی سازی) برخی متغیرهای مهم و اثرگذار (مانند تحریم های اقتصادی بر علیه کشور)
 - سنجش غیردقیق اثر برخی شوکها و رویدادهای شگفتی ساز در حوزه اقتصاد (مانند تورم انتظاری)
 - سابقه کم و چندگانه آمار برخی متغیرهای مهم و اثرگذار
- در این راستا، پژوهش حاضر در نظر دارد به بررسی نقش پیشرانها بر گذشته نگری و آینده نگری مولفه های تورم و پی آمدهای اجتماعی آن بپردازد. نتایج حاصل از این پژوهش می تواند در پیش نگری عدم قطعیتها و پیش تدبیری و در نهایت کاهش اثرات و آسیبهای اجتماعی تورم پیش بینی نشده مفید باشد.

۲- بررسی قابلیت کنترل و قابلیت پیش بینی عوامل موثر بر تورم

دلایل کلی تغییر قیمت کالا به دو گروه اصلی شامل؛ تغییرات قابل کنترل و قابل پیش بینی و تغییرات غیر قابل کنترل و قابل پیش بینی تقسیم می شوند.

□ عوامل قابل کنترل و قابل پیش بینی:

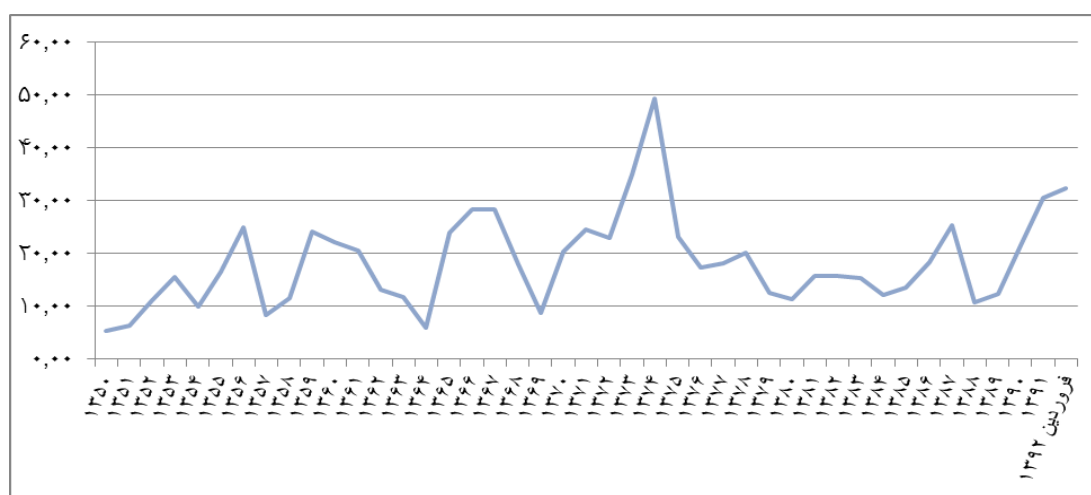
- تغییر نرخ ارز (تابع سیاستهای بانک مرکزی)
- رشد نقدینگی (تابع سیاستهای پولی و مالی)

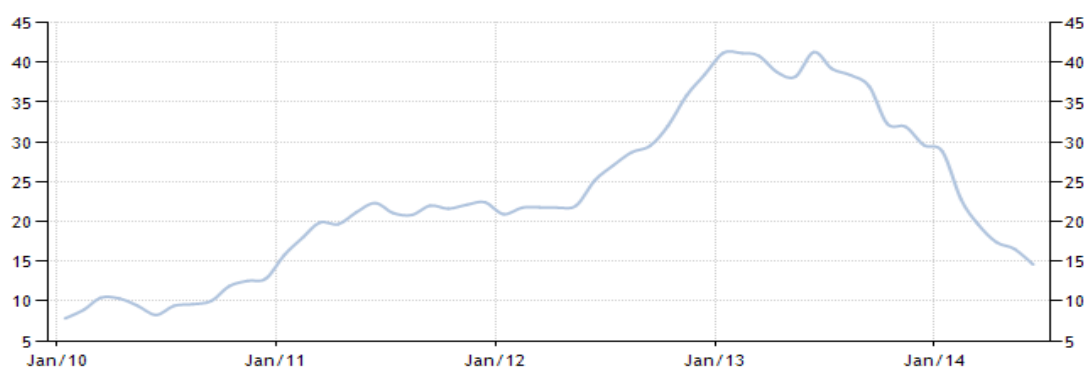
- تغییر قیمت بورس (مواد اولیه) (تابع ضوابط بورس)
- مالیات برارزش افزوده (قانون مجلس شورای اسلامی)
- تغییر ضریب دستمزدها (قانون مجلس شورای اسلامی)
- تغییر قیمت حمل و نقل و حاملهای انرژی (قانون مجلس شورای اسلامی)
- عدم تعادل عرضه و تقاضا (تابع شرایط روز اقتصادی و شرایط روانی)
- عوامل غیرقابل کنترل ولی قابل پیش بینی:
- تغییر قیمت‌های جهانی
- هزینه‌های تحریم (فشارهای بیرونی)

۳- بررسی روند تغییرات نرخ تورم

طی سال‌های پس از انقلاب در سال‌های ۱۳۵۹، ۱۳۶۶، ۱۳۷۴، ۱۳۷۸، ۱۳۸۱، ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱، افزایش نرخ تورم و در سال‌های ۱۳۶۴، ۱۳۶۹، ۱۳۷۲، ۱۳۸۰، ۱۳۸۴ و ۱۳۸۸ کاهش نرخ تورم رخ داده است. دقت در آمار نشان دهنده فقدان روند یکنواخت و مشخص نرخ تورم طی این مدت می‌باشد. از طرفی هر چند تورم سال ۱۳۹۰، هنوز از حداکثر تورم سالهای پس از انقلاب (سال ۱۳۷۴)، پایین‌تر است لیکن روند صعودی نرخ تورم از سال ۱۳۹۰ بار دیگر آغاز شد و تا اواسط سال ۱۳۹۳ ادامه یافت (شکل ۳)، اما سیاست‌های غیر تورمی دولت از سال ۱۳۹۳ موجب تغییر روند نرخ تورم گشت بطوریکه بر اساس گزارش موسسه تریدینگ اکونومی آخرین نرخ تورم ایران در سال ۲۰۱۴ برابر ۱۴.۶۰٪ بوده است (شکل ۴) (Iran Inflation Rate).

شکل (۳) روند گذشته نرخ تورم طی سالهای ۱۳۹۲-۱۳۵۰

شکل (۴) روند گذشته نرخ تورم طی سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۴ (Iran Inflation Rate)

۴- برخی پیشرانهای نرخ تورم

عوامل بسیاری همچون عوامل جمعیت شناسی، نرخ ارز، نقدینگی، تغییرات قیمت کالا، بازارهای نوظهور، سیاست های بانک مرکزی، و... موجب تغییر نرخ تورم در جوامع مختلف می گردند (Wade, 2011). شناخت و درک پیشرانهای اصلی نرخ تورم در پایداری اقتصاد کلان جوامع بسیار موثر است. برخی از پیشرانهای عمده نرخ تورم عبارتند از:

۱. نرخ ارز: شوکهای مثبت نرخ ارز تاثیر منفی و شوکهای منفی نرخ ارز تاثیر مثبت (تقارن شوکها) بر تورم دارند و نرخ ارز در کوتاه مدت (در مقایسه با بلندمدت) اثر بیشتری بر پایداری تورم دارد. (مهرابی بشرآبادی، ۱۳۸۹)

۲. تغییرات قیمت جهانی کالا: سهم تورم وارداتی از صد در صد کل تورم حدود ۱۴ درصد محاسبه شده است. البته این سهم، تنها اثر اولیه واردات را پیش از لحاظ کردن ضریب تکاثری افزایش بهای مواد اولیه وارداتی در قیمت تمام شده کالاهای مختلفی که از یکدیگر تولید می شوند را بیان می کند که با در نظر گرفتن این ضریب سهم تورم وارداتی به ۱۷ درصد افزایش می یابد (بانک مرکزی ج.ا. ایران، ۱۳۹۱)

۳. حمل و نقل و حامل های انرژی: در صورت تغییر قیمت حاملهای انرژی و رساندن آن به سطح قیمتهای جهانی، بیشترین و کمترین نرخ تورم ایجاد شده، به ترتیب تورمی معادل ۳۷/۲ و ۲/۷۳ درصد خواهد بود (احمدوند، ۱۳۸۶).

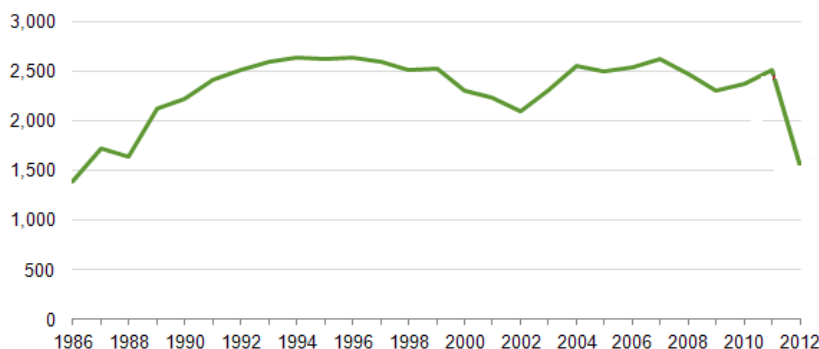
۵. نقدینگی: بخش زیادی از نقدینگی ایجاد شده در سالهای اخیر معطوف به طرف تقاضا بوده که یکی از علل نوسانات گذشته در بازارهایی همچون ارز، طلا و مسکن نیز همین مسئله می باشد. بخش قابل توجهی از نقدینگی به سمت محصولات مصرفی سرریز شده و همین امر عامل افزایش تقاضای کل گردیده که تاثیر منفی خود را در افزایش سطح عمومی قیمت ها نشان داده است (عبدالملکی، ۱۳۹۱)

۴-۱- اثر تورمی نوسانات نرخ ارز

نرخ ارز تابع سیاستهای پولی و مالی است. مطالعات نشان می دهد که بین نرخ ارز و سطح عمومی قیمت ها رابطه دو طرفه وجود دارد و در واقع این رابطه یک دور باطل را تشکیل می دهد (Wade, 2011). یعنی با افزایش نرخ ارز، سطح عمومی قیمت ها افزایش می یابد و با افزایش سطح عمومی قیمت ها، نرخ ارز افزایش می یابد. همچنین به ازای ۱۰ درصد افزایش در نرخ ارز، ۶/۶ درصد افزایش در نرخ تورم رخ می دهد. در این ارتباط نکات زیر قابل تامل است:

○ در دهه ۷۰، در پی کاهش شدید درآمدهای ارزی ایران، نرخ ارز افزایش قابل توجهی یافت.

○ در دهه ۸۰ درآمدهای نفتی از روند صعودی برخوردار بوده اند (شکل ۵ نشان دهنده حجم صادرات نفت ایران از در سالهای ۱۹۸۶-۲۰۱۲ می باشد (U.S. Energy Information Administration, 2013). لذا نرخ واقعی ارز نیز روند نزولی داشته است.

شکل (۵) حجم صادرات نفت خام ایران در سالهای ۱۹۸۶-۲۰۱۲ (هزار بشکه در روز) (U.S. Energy Information Administration, 2013)

بنابراین نرخ تورم در دهه ۷۰ بالاتر از نرخ تورم در دهه ۸۰ بوده است. در سالهای اخیر با بی‌توجهی به این نکته که نرخ ارز به عنوان یک پیشران بسیار مهم می‌تواند با ۱۰ درصد افزایش، نرخ تورم را ۶/۶ درصد افزایش دهد، نرخ ارز به شدت افزایش یافت که افزایش شدید نرخ تورم را در پی داشت.

۴-۲- اثر تورمی افزایش قیمت‌های جهانی (تورم وارداتی)

تغییر قیمت جهانی از طریق تجارت خارجی و تراز پرداخت‌ها، قیمت‌های داخلی را متأثر می‌نماید و اجتناب ناپذیر است. با علم به اینکه قیمت‌های جهانی یکی از پیشرانهای تورم داخلی بوده و تاثیر نسبی تغییر قیمت‌های جهانی (به عنوان تورم وارداتی) بر تورم بعد از یک وقفه زمانی می‌باشد.

۴-۳- اثر تورمی افزایش قیمت حمل و نقل و حامل‌های انرژی

تغییر قیمت حامل‌های انرژی، قانون مجلس شورای اسلامی است. جدول زیر نتایج مطالعات انجام شده در خصوص تأثیر افزایش قیمت بنزین (به عنوان یکی از مهمترین پیشران‌ها) بر تورم را نشان می‌دهد.

جدول ۱- نتایج مطالعات انجام شده در خصوص تأثیر افزایش قیمت بنزین بر تورم

ردیف	پژوهشگر	افزایش تورم به ازای ۱۰ درصد افزایش قیمت بنزین	روش مطالعه
۱	مرکز پژوهش مجلس (۱۳۸۳)	۱/۵-۱/۶ درصد	داده - ستانده (Input-Output)
۲	معاونت برنامه‌ریزی و امور اقتصادی، دفتر مطالعات اقتصادی وزارت بازرگانی (۱۳۸۲)	۲/۲ درصد	"مدلهای خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده"
۳	مطالعه جلال آبادی، شفیعی و شاه حسینی (۱۳۸۵)	۲ درصد	اقتصادسنجی (VAR و ARDL)

با توجه به اینکه ۲۵ درصد رشد تورم مربوط به هزینه حمل و نقل (به عنوان یکی از پیشرانهای مهم نرخ تورم) می‌باشد، لازم است در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی (زمان و ضریب اعمال) با دقت بیشتری عمل کرد.

۴-۴- اثر تورمی رشد نقدینگی

رشد نقدینگی تابع سیاست‌های پولی و مالی است و از جمله دلایل رشد نقدینگی در سالهای اخیر موارد زیر قابل ذکر است (Pettinger, 2011):

- پایین نگه‌داشتن نرخ‌های سود تسهیلات
- اعطای دستوری تسهیلات بانکی به ویژه به بخش دولتی
- تبدیل درآمدهای ارزی نفت به ریال و تزریق آن به اقتصاد کشور
- افزایش بدهی دولت به نظام بانکی و افزایش بی‌رویه بدهی‌های معوق
- استقراض بی‌رویه و فاقد پشتوانه لازم از منابع بانک مرکزی توسط بانک‌های عامل
- سیاست‌های انبساطی بودجه‌ای بدون در نظر گرفتن ظرفیت‌ها و بسترهای رشد
- کسری بودجه دولت در اثر افزایش هزینه‌های جاری، ناتمام ماندن طرح‌های عمرانی و سنگین‌تر شدن کفه تقاضا در برابر عرضه
- ضمن آنکه بررسی‌ها نشان می‌دهد ۱۰ درصد افزایش در نقدینگی، در کوتاه‌مدت ۸ درصد و در بلندمدت ۷/۲ درصد نرخ تورم را افزایش می‌دهد.

۵- برخی پیشران‌های اقتصادی موثر بر شاخص‌های اجتماعی

- برخی پیشران‌های اقتصادی که تاثیر عمده ای بر شاخص‌های اجتماعی دارند عبارتند از:
- شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی
 - تولید ناخالص داخلی
 - درآمد سرانه

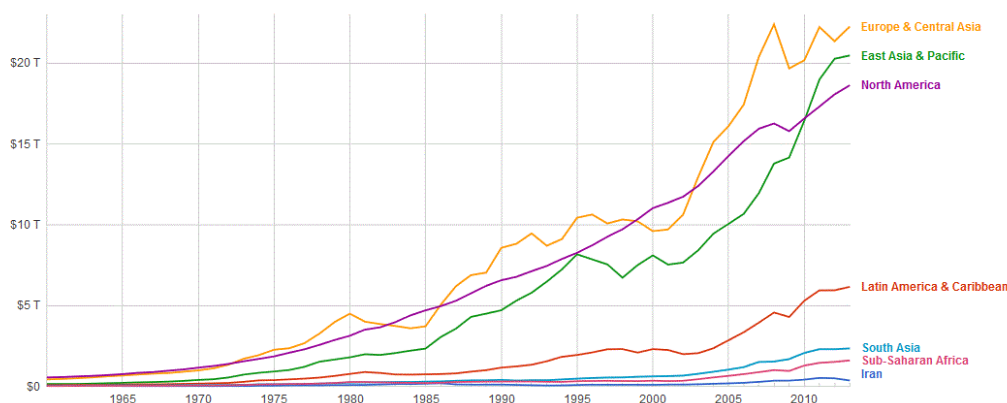
- رشد اقتصادی
- ضریب جینی

۵-۱- روند گذشته تغییرات شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی

تورم به طور مستقیم از درون شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی، استخراج می شود لذا اولین مشخصه قابل بررسی در خصوص وقوع تورم، تغییرات این شاخص است. گسترش فقر در جامعه، بارزترین اثر اجتماعی حرکت رو به بالای شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی، خواهد بود. بررسی روند تغییرات شاخص بهای گروه‌های منتخب کالایی طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۱، آثار تورم را به خوبی نمایان می‌کند (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱).

۵-۲- روند گذشته و آینده تولید ناخالص داخلی ایران

بر اساس آمار صندوق بین‌المللی پول رتبه اقتصاد ایران در سطح جهان به لحاظ تولید ناخالص داخلی براساس قیمت‌ها در سال ۲۰۱۰، ۲۵ بوده که البته در سال ۲۰۱۱ با وجود افزایش کمی (صعود از ۴۱۹ میلیارد دلار به ۴۸۲ میلیارد دلار)، یک رتبه کاهش پیدا کرده و به رتبه ۲۶ رسید. با استناد به پیش‌بینی‌های انجام شده توسط موسسه بین‌المللی بیزینس مانیاتور که از ۱۰ سال گذشته پیش‌بینی کرد که در سال ۲۰۱۲ تولید ناخالص داخلی ایران به قیمت جاری ۴۹۶ میلیارد دلار است که مشابه سال قبل آن، علیرغم افزایش مقداری، به لحاظ رتبه در همان مقام (یعنی رتبه ۲۶)، قرار خواهد داشت (list of counties by GDP, 2014; Gross Domestic Product (GDP) in Iran, 2014; Iran GDP, 2014; Iran Business Forecast Report, 2014; Iran Overview, 2014). نکته قابل تامل در این بخش این است که کارشناسان یک موسسه بین‌المللی قادرند با کمترین انحراف و با استفاده از تکنیک‌های پیش‌بینی و آینده پژوهی، آینده شاخص‌های اقتصادی سایر کشورها را پیش‌بینی کنند و این نکته حاوی پیامی روشن برای تصمیم‌گیرندگان حوزه اقتصاد و تجارت کشور است که پیش از اتخاذ هر گونه تصمیم که ممکن است تبعات اقتصادی و اجتماعی داشته باشد با استفاده از محققان و دانشمندان کشور و کاربرد تکنیک‌های علمی آینده‌نگری نسبت به دیده بانی و دورنگری رویدادها اقدام نمایند تا از غافلگیری ناشی از ناطمینانی و بروز رویدادهای توأم با عدم قطعیت تا حد امکان جلوگیری شود ضمن آنکه چنانچه برنامه ریزی راهبردی و بلند مدت همراه با آینده‌نگری و پیش‌بینی رویدادهای آینده باشد به یقین موفقیت‌های چشمگیری به همراه خواهد داشت.

شکل (۶) روند رشد GDP (ترلیون دلار) ایران در طی سالهای ۱۹۶۵-۲۰۱۰ نسبت به دیگر نقاط جهان (Iran GDP, 2014)

۵-۳- روند درآمد سرانه در ایران در سنوات اخیر

- سال ۲۰۱۰: درآمد سرانه هر ایرانی ۱۲,۷۲۲ دلار بوده که بر این اساس در میان ۱۸۴ کشور جهان در رده ۷۰ جهانی قرار داشته است.
- سال ۲۰۱۱: درآمد سرانه ایران با افزایش مواجه شده (از ۱۲,۷۲۲ دلار به ۱۳,۰۵۳ دلار رسیده)، لیکن رتبه جهانی آن با یک رده سقوط به جایگاه ۷۱ رسیده است.

○ سال ۲۰۱۲: صندوق بین‌المللی پول درآمد سرانه هر ایرانی ۱۳,۰۷۲ دلار پیش بینی نمود که در این صورت ایران با حفظ جایگاه پیشین خود همچنان در رتبه ۷۱ جهانی قرار می گرفت. در ۸ می ۲۰۱۲ وزیر اقتصاد ایران درآمد سرانه هر ایرانی را ۱۳,۰۰۰ دلار اعلام نمود (Economic Desk, 2012).

در ارتباط با آمار فوق لازم به ذکر است که افت رتبه جهانی ایران در شاخص درآمد سرانه به دو دلیل اتفاق افتاده است:

الف) درآمد ملی ایران در مقایسه با سالهای قبل کمتر شده است

ب) رشد درآمد ملی سایر کشورها از رشد درآمد ملی ایران بیشتر بوده است

با توجه به اینکه درآمد سرانه طی سالهای مورد بررسی (۲۰۱۰-۲۰۱۲)، افزایش یافته و روند تغییرات درآمد ملی کشور نیز در همین دوره افزایشی بوده است، لذا می توان نتیجه گرفت که میزان رشد درآمد ملی بیشتر از رشد جمعیت بوده لیکن درصد رشد پایین درآمد ملی ایران در مقایسه با سایر کشورها (به ویژه کشورهای همتراز)، موجب افت جایگاه جهانی در شاخص درآمد سرانه ایران شده است.

۴-۵- نگاهی بر روند رشد اقتصادی ایران

○ در سال ۲۰۱۰ نرخ رشد اقتصادی ایران ۵/۹ درصد بوده که بر این اساس در میان ۱۸۴ کشور جهان رتبه ۵۹ را کسب نموده است.

○ در سال ۲۰۱۱ نرخ رشد اقتصادی ایران به شدت کاهش یافته و از ۵/۹ درصد به ۱/۹۸ درصد رسیده و در رتبه ۱۳۳ قرار گرفته است.

○ موسسات بین المللی که رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۱۲، ۳۶٪ پیش بینی کردند و لذا با در نظر گرفتن رشد اقتصادی پیش‌بینی شده برای سایر کشورهای مورد بررسی، ایران در سال ۲۰۱۲ به لحاظ رشد اقتصادی در رتبه ۱۶۶ (بین ۱۸۴ کشور جهان)، قرار گرفت. این درحالیست که با توجه به تحولات اجتماعی و سیاسی و اقتصادی ایران، موسساتی همچون موسسه بیزنیس مانیتر، رشد اقتصادی ایران را تا سال ۲۰۱۸ حدود ۳.۳٪ تخمین زده اند و در این راستا نرخ تورم سالانه کشور را حدود ۱۵.۴٪ برآورد نموده اند (Iranian economy to grow, 2014)

۵-۵- نگاهی بر روند گذشته ضریب جینی در ایران

○ طی سال‌های ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۴: از ۰/۴۴ به ۰/۵ افزایش یافته است (افزایش نابرابری توزیع درآمد)

○ طی سال‌های ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۵۹: از ۰/۵ به ۰/۴ کاهش یافته است.

○ در سال ۱۳۶۲: به ۰/۴۵ می‌رسد (بیشترین نابرابری توزیع درآمد از سال ۱۳۶۱ تا ۴ ماهه نخست سال ۱۳۹۰)

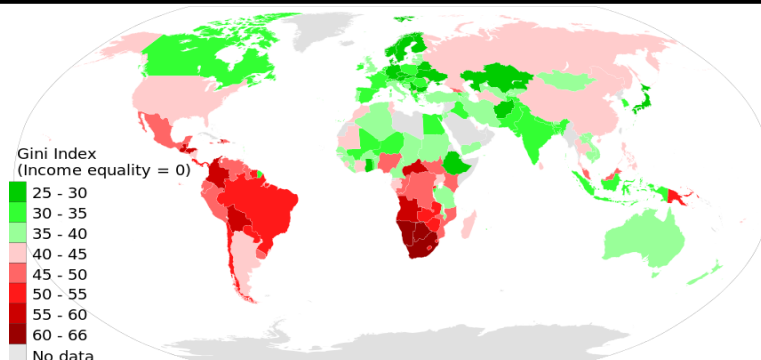
○ در سال ۱۳۶۳: به سطح ۰/۴ بر می‌گردد.

○ طی سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۸: از ثبات نسبی برخوردار بوده و با وجود نوسانات اندک، در محدوده ۰/۴ قرار داشته است.

○ طی سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۸، ۴۰ درصد خانوارهای کم درآمد کمی بیش از ۱۵ درصد و اندکی کمتر از ۱۶/۵ درصد از درآمد جامعه را به خود اختصاص داده‌اند.

○ سهم درآمدی ۴۰ درصد خانوارهای با درآمد بالا طی دوره مورد بررسی بین ۳۶ تا ۳۸ درصد بوده است.

سازمان ملل در جدیدترین گزارش خود از سلسله گزارش‌های توسعه انسانی ۲۰۱۴، نمره ایران به لحاظ ضریب جینی را همانند سال ۲۰۱۳، ۳۸.۳٪ اعلام کرد و رتبه آن را از نظر نابرابری درآمدی بین ۱۳۶ کشور جهان ۶۸ و بالاتر از کشورهای نظیر آمریکا، قطر، روسیه و ترکیه قرار داد. (U.N., 2014) شکل ۷ وضعیت ایران را از لحاظ ضریب جینی در جهان به نمایش می‌گذارد.

شکل (۷) جایگاه ایران از لحاظ ضریب جینی در جهان (world bank, 2014)

۶- تبعات اجتماعی تورم

تورم با کاهش قدرت خرید، کاهش رشد اقتصادی، کاهش تولید ملی، کاهش درآمد سرانه و افزایش نابرابری توزیع درآمد، مولفه مهمی تحت عنوان فقر را در جامعه ایجاد و گسترش خواهد داد (Effects of Inflation, 2010) و در پی تشدید تورم دو نکته حائز اهمیت است:

الف) تا زمانی که حد قابل توجهی از قدرت خرید و درآمد سرانه حفظ شده و فقر اقتصادی منجر به فقر اجتماعی نشده است، دستیابی به رشد اقتصادی و رهایی از فقر امکان پذیر است.

ب) چنانچه فقر اقتصادی کشور تا حد ابتلا به فقر اجتماعی پیش رود، کشور دچار شرایطی می شود که ترمیم اقتصاد کشور و تحقق رشد اقتصادی در کوتاه مدت به آسانی ممکن نبوده و نیازمند سرمایه و برنامه های قوی و جدی می باشد زیرا گرفتار شدن در تله فقر اجتماعی، سرعت رشد اقتصادی را کند و اثر برنامه ها و ابزارهای رشد را خنثی می کند.

از مهمترین آثار اقتصادی-اجتماعی تورم می توان موارد زیر را نام برد:

افزایش فقر، افزایش بیکاری، افزایش فساد اداری، ایجاد رانت اقتصادی، افزایش طلاق، کاهش ازدواج، چندشغله شدن و دوری نان آور خانوار از خانواده، گسستگی روابط خانوادگی، ناامیدی نسبت به آینده، افزایش جرایم و بزه کاری، کاهش رفاه اجتماعی، کاهش اوقات فراغت، افزایش فشارهای عصبی، رواج مشاغل غیررسمی، پر رنگ شدن پدیده قاچاق و ورود کالاهای مغایر با فرهنگ، ایجاد و گسترش اختلاف فرهنگی، افزایش فاصله طبقاتی، رواج بازار سیاه و توجه به درآمدهای بادآورده، در حاشیه رفتن اخلاق (اقتصادی)، کاهش هزینه های رفاهی خانوار و ... که آینده نگری و پیش تدبیری تصمیم گیران حوزه های مربوط می تواند از بروز بسیاری از تبعات اجتماعی مذکور جلوگیری کند (Mises, 1942).

جدول ۲- پیش‌بینی مقادیر مولفه‌های اقتصاد کلان ایران

۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	متغیر	مرکز پیش‌بینی‌کننده
۷۷.۲۷	۷۶.۲۳	۷۵.۲۱	۷۴.۲	۷۳.۲۰	۷۲.۲۱	۷۱.۲۳	۷۰.۲۷	۶۹.۴۲	۶۸.۶۷	جمعیت - میلیون نفر	صندوق بین‌المللی پول
۱۰۹۵۱	۱۰۸۴۳	۱۰۷۲۵	۱۰۶۰۸	۱۰۴۰۰	۱۰۰۰۰	۹۲۸۲	۹۲۲۳	۹۰۹۱	۸۷۹۳	نرخ ارز ریال ایران- دلار آمریکا	
۱۸۵.۵۶	۱۶۸.۵۳	۱۵۱.۳۵	۱۳۴.۲۶	۱۱۷.۶۲	۱۰۲.۶۱	۸۱.۷۰	۶۰.۵۰	۴۶.۸۰	۲۹.۱۰	ذخایر مالی (به استثنای طلا) میلیارد دلار آمریکا	
۶۸۰.۳۳	۵۹۲.۷۲	۵۱۴.۲۲	۴۴۳.۲۵	۳۷۶.۵۱	۳۶۲.۳۴	۲۸۲.۶۳	۲۲۲.۲۷	۱۸۸.۳۰	۱۶۰.۷۶	تولید ناخالص داخلی اسمی میلیارد دلار آمریکا	بانک مرکزی ایران
۳.۶	۳.۵	۴.۴	۴.۴	۴.۶	۴.۹	۷.۸	۵.۸	۴.۷	۵.۱	رشد تولید ناخالص داخلی واقعی (درصد تغییر سالانه)	
-۷۰۵۸۲۴	-۶۴۵۰۷۵	-۵۹۲۱۶۴	-۵۳۹۱۳۷	-۴۸۷۰۳۱	-۱۸۶۹۸۶	-۹۶۰۵۵	-۱۴۷۴۳۱	-۶۰۸۵۳	-۴۹۲۲۹	تراز بودجه-میلیارد ریال ایران	
۱۳۰.۹۳	۱۲۴.۹۶	۱۱۸.۱	۱۱۳.۲۵	۹۸.۲۹	۱۱۹.۹۴	۹۷.۴	۷۶.۰۶	۶۴.۳۷	۴۳.۸۵	صادرات- میلیارد دلار	
۲۲.۰۱	۲۲.۷۷	۲۲.۴۳	۲۵.۳۵	۱۷.۶۴	۴۷.۱۸	۳۴.۰۸	۲۰.۴۰	۱۶.۶۴	۱.۴۴	حساب جاری- میلیارد دلار آمریکا	
۴۳.۸	۴۱.۳	۳۹	۳۶.۸	۳۴	۳۱.۵	۲۸.۶	۲۳.۵	۲۴.۳	۲۲.۵	بدهی خارجی- میلیارد دلار آمریکا	
۶.۴	۷	۷.۶	۸.۳	۹	۸.۷	۱۰.۱	۱۰.۶	۱۲.۹	۱۴	بدهی خارجی (درصد تولید ناخالص داخلی)	محاسبات بیزنس مانیاتور
۳.۲۴	۳.۸۴	۴.۳۶	۵.۷۲	۴.۶۹	۱۳.۰۲	۱۲.۰۶	۹.۱۸	۸.۸۴	۰.۹	حساب جاری (درصد تولید ناخالص داخلی)	
۱۴۲۳۶	۱۴۰۹۵	۱۳۹۴۲	۱۳۷۹۰	۱۳۵۲۰	۱۳۰۰۰	۱۳۶۰۷	۱۲۱۷۷	۱۰۷۵۸	۱۱۹۳۱	نرخ ارز ریال ایران- یورو	
۱۴	۱۴	۱۶	۱۶	۱۸	۲۲	۲۲.۵	۱۳.۸	۱۲.۱	۱۵.۲	قیمت مصرف‌کننده (درصد سال به سال)	
-۹.۵	-۱۰.۱	-۱۰.۸	-۱۱.۶	-۱۲.۷	-۵.۳	-۳.۷	-۷.۲	-۳.۶	-۳.۵	تراز بودجه (درصد تولید ناخالص داخلی)	
۸۸۰.۵	۷۷۷۵	۶۸۳۷	۵۹۷۴	۵۱۴۴	۵۰۱۸	۳۹۶۸	۳۱۶۳	۲۷۱۲	۲۳۴۱	سرانه تولید ناخالص داخلی- دلار آمریکا	

جدول ۳- مقادیر واقعی مولفه‌های اقتصاد کلان ایران

۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	متغیر	مرکز اعلام کننده
		۷۴.۷۹	۷۳.۹۷	۷۳.۱۳	۷۲.۲۸	۷۱.۴۳	۷۰.۵۸	۶۹.۷۳	۶۸.۸۹	جمعیت - میلیون نفر	بانک جهانی
				۳۳۱.۰۲	۳۳۸.۱۹	۲۸۶.۰۶	۲۲۲.۹	۱۹۲.۰۲	۱۶۳.۲۳	تولید ناخالص داخلی اسمی - میلیارد دلار آمریکا	
				۴۵۲۰	۴۱۰۰	۳۵۲۰	۲۹۴۰			سرانه تولید ناخالص - دلار	
			۲۹۸۳۷۵	۱۶۶۶۲۴	۲۷۳۶۱۳	۳۳۷۵۰۰	۲۰۸۶۶۲	۱۷۱۸۶۶		خالص صادرات اسمی - میلیارد ریال	بانک مرکزی
		۲۹۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰					کسری بودجه - میلیارد ریال	
		۱۰۹۷۱	۱۰۳۳۵	۹۹۱۷	۹۵۷۲	۹۲۸۲	۹۱۹۶	۱۱۰۱۴	۱۰۹۶	نرخ ارز ایران - یورو	
	۳۵۰۰	۱۹۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۹۶۶	۹۳۵	۹۲۲	۹۰۴	۸۷۴	نرخ ارز ایران - دلار آمریکا	
		۳۳.۷۶	۲۶.۵۴	۲۱.۸۸	۱۸.۳۱	۱۵.۲۹	۱۲.۸۵	۱۰.۴۳	۶.۸	ارزش صادرات - میلیارد دلار	اتاق بازرگانی
	۱.۳	۳.۴	۱۲.۵	۶	۲.۶	۶.۵	۱۰.۶	۸.۵	۷.۶	موجودی در حساب جاری (درصدی از تولید ناخالص داخلی)	صندوق بین‌المللی پول
۰.۸	-۰.۹	۲	۵.۹	۳.۹	۰.۶	۶.۴	۶.۲	۴.۷	۶.۱	درصد تغییر سالانه تولید ناخالص داخلی واقعی	
۲۱.۸	۲۵.۲	۲۱.۵	۱۲.۴	۱۰.۸	۲۵.۴	۱۸.۴	۱۱.۹	۱۰.۴	۱۵.۳	قیمت مصرف کننده (درصد تغییرات سالانه)	

۷- قابلیت پیش‌بینی تغییرات آتی برخی متغیرهای اقتصادی

برخی متغیرهای مهم اقتصادی دارای قابلیت پیش‌بینی با درصد قابل توجهی از صحت برآورد و احتمال تحقق می‌باشند که با در اختیار داشتن آنها می‌توان پیش‌نگری‌های مفیدی در زمینه برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی در راستای کنترل تورم و اجتناب از وقوع آثار احتمالی آن به عمل آورد.

جدول (۲) نتایج برخی از این پیش‌بینی‌ها و جدول (۳) نیز مقادیر واقعی مولفه‌های اقتصادی را نشان می‌دهد. قیاس این دو جدول برای هر متغیر بیانگر درجه اعتبار پیش‌بینی و درصد موفقیت بهره‌برداری از آن می‌باشد.

با توجه به اهمیت تورم و نقش پیش‌بینی در آینده‌نگری متغیرهای مهم اقتصادی، به نظر می‌رسد پیش‌بینی آینده بر اساس روند گذشته و همچنین لحاظ کردن اثر متقابل متغیرها و تنوع این اثرات می‌تواند کمک قابل توجهی به کنترل و یا حداقل تجهیز جهت رویارویی با تورم، نماید.

با توجه به نتایج مشاهده شده از پیش‌بینی‌های موسسات بین‌المللی و وقایع صورت گرفته، اغلب پیش‌بینی‌های صورت گرفته توسط این موسسات از صحت برآورد مناسبی-در مقایسه با مقادیر محقق شده- برخوردارند. لذا به نظر می‌رسد که مراکز مطالعاتی داخل کشور نیز در صورت بهره‌برداری از الگوهای مناسب پیش‌بینی، قادر خواهند بود نتایج خوبی را برای مقادیر آتی متغیرهای مهم و اثرگذار اقتصادی ارائه نمایند. در ادامه به بررسی کاربردی‌ترین روشهای پیش‌بینی در اقتصاد ایران پرداخته می‌شود.

۷-۱- روشهای مناسب برای پیش‌بینی متغیرهای اقتصادی

اغلب اطلاعات ما از آینده برخی شاخصهای مهم اقتصادی کیفی است که کاربری مناسبی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری ندارند. بنابراین هرچند در اختیار داشتن اطلاعات کیفی در خصوص تغییرات آتی متغیری همچون تورم مفید است، اما از آینده پژوهان و محققان فعال در حوزه پیش‌بینی انتظار می‌رود نتایج کمی (شامل میزان افزایش یا کاهش متغیرها)، ارائه دهند. بنابراین به نظر نگارنده، مفیدترین روشهای پیش‌بینی برای متغیرهای اقتصادی به دو دسته الگوسازی و شبیه‌سازی تقسیم می‌شوند (Enders, 2004; Lütkepohl, 2005; Nelson, 1973; TSAY, 2010; Brant, 1979 & Bessler; Gardner, Thombs, Edwards, 1989 & Nelson, 1989).

الف) الگوسازی: این روش بر اساس داده‌های گذشته^۱ و شامل موارد زیر می‌باشد:

- معادلات ساختاری: بر اساس روابط نظری و ساختاری بین متغیرها، طرح ریزی می‌شود. متغیر وابسته را متغیرهای مستقلی پیش‌بینی می‌کنند که خود متغیرهای مستقل هم باید پیش‌بینی شوند و در الگو قرار گیرند.
- الگوهای سری زمانی: مبتنی بر روند زمانی، چرخه زمانی و اثرات فصلی می‌باشند که به دو صورت "تک متغیره" (شامل اثرات القایی متغیر وابسته بر خودش؛ مانند تورم و نقدینگی) و "چندمتغیره" (شامل اثرات القایی متغیر وابسته و متغیرهای مستقل)، قابل بررسی خواهند بود.
- الگوهای هموارسازی: مبتنی بر اکتشاف داده‌ها است.

ب) شبیه‌سازی: در روش شبیه‌سازی دو حالت لحاظ می‌شود. بدین صورت که یا توزیع احتمالی پدیده را می‌دانیم (روش مونت کارلو) و یا توزیع احتمالی پدیده نامشخص بوده و مبتنی بر داده‌های گذشته نیست (روش خودپردازی).

مهمترین نکته در بحث الگوهای پیش‌بینی، شناسایی متغیرهای موثر (بر اساس گذشته، روندها، چرخه‌ها، اثرات متقابل و ...) و انتخاب الگوی پیش‌بینی مناسب می‌باشد (شیوا، ۱۳۷۵).

بررسی سوابق علمی در مبحث پیش‌بینی متغیرهای اقتصادی کشور نشان می‌دهد که بهترین روش "الگوی چندمتغیره سری زمانی" می‌باشد که اثر القایی متغیر وابسته و اثر القایی متغیرهای درون‌زا را همزمان مورد ارزیابی قرار می‌دهد. علاوه بر این در

¹ Historical

الگوی فوق ضریب تعدیل کوتاه‌مدت به بلندمدت نیز مشاهده می‌شود. یعنی می‌توان بررسی کرد که شوکی که در کوتاه‌مدت وارد می‌شود چه زمانی تعدیل می‌شود؟ قابلیت سرایت به آینده را هم دارد؟ و بر اساس پاسخ به این دو سوال و با کمک سایر تکنیک‌ها و روش‌های آینده‌نگاری می‌توان پیش‌بینی مناسبی از رویداد های آینده به دست آورد.

۸- نتیجه‌گیری

علت تورم هرچه باشد نه تنها قابلیت کنترل و پیشگیری دارد بلکه از طریق پیش‌بینی می‌توان شدت و وسعت آسیب‌های آن را کاهش داد. با توجه به اهمیت تورم و نقش پیش‌بینی در آینده‌نگری متغیرهای مهم اقتصادی، به نظر می‌رسد پیش‌بینی آینده بر اساس روند گذشته و همچنین لحاظ کردن اثر متقابل متغیرها و تنوع این اثرات می‌تواند کمک قابل توجهی به کنترل و یا حداقل تجهیز جهت رویارویی با تورم، نماید. از این رو شناخت بازیگران و مولفه‌های موثر بر تورم و پیش‌بینی و آینده‌نگری مناسب می‌تواند نه تنها منجر به گسترش عدالت اجتماعی در جامعه شود بلکه گام مهمی در جهت ثبات اقتصادی، افزایش امید به زندگی و ایجاد شرایط مناسب برای رشد و توسعه پایدار خواهد بود.

علی‌رغم اهمیت پیش‌بینی در ارائه دیدگاه نسبت به موقعیت آینده، ملاحظه می‌شود که مطالعات داخلی در ارائه پیش‌بینی‌های دقیق چندان موفق نبوده و یا مطالعات محدودی به پیش‌بینی متغیرهای اثرگذار و اصلی در اقتصاد پرداخته‌اند. از مهمترین علل ضعف در الگوهای پیش‌بینی می‌توان رصد ناقص متغیرهای اثرگذار، نادیده گرفتن اثرات متقابل و تنوع آنها، قابلیت ضعیف کمی‌سازی برخی متغیرهای مهم و اثرگذار، سنجش غیردقیق اثر برخی شوکها و سابقه کم و چندگانه آمار برخی متغیرهای مهم و موثر را نام برد. با رفع این محدودیتها و با بهره‌گیری از تجربیات گذشته (تحلیل روند) و پیش‌بینی آینده (براساس الگوسازی و شبیه‌سازی) می‌توان به پیش‌بینی‌های قوی‌تری دست یافت که برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری بر مبنای آنها به یقین نتایج مفیدتری را برای کشور به همراه خواهد داشت و موجب کاهش تبعات اجتماعی منفی ناشی از اجرای برخی تصمیم‌های اقتصادی خواهد شد. در این ارتباط پیشنهاد می‌شود مدیران ارشد و تصمیم‌گیرندگان دستگاه‌های تصمیم‌ساز اقتصادی کشور بیش از گذشته از پژوهش‌های علمی محققان و اساتید حوزه آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری بهره‌برده و با استفاده از روشها و تکنیک‌های علمی مربوط به دیده‌بانی آینده، به منظور جلوگیری از غافلگیری ناشی از رویدادهای شگفتی‌ساز، در پیش‌تدبیری لازم موفق باشند.

مراجع

- [۱] احمدوند، م. ر. (۱۳۸۶). برآورد اثر افزایش قیمت حامل‌های انرژی بر نرخ تورم و هزینه خانوارهای کشور با استفاده از مدل داده-ستانده. مجله اقتصادی (۷۵).
- [۲] بانک مرکزی ج.ا. ایران. (۱۳۹۱). آمارها و داده‌ها. بازیابی در ۱۳۹۳، از پایگاه اطلاعات آماری بانک مرکزی ج.ا. ایران: <http://www.cbi.ir/section/1378.aspx>
- [۳] بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.. (۱۳۹۱). گزارش بانک مرکزی درآمد مخارج خانوار <http://ar.scribd.com>
- [۴] شیوا، ر. (۱۳۷۵). پیش‌بینی سری‌های زمانی. موسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی.
- [۵] عبدالملکی، ج. (۱۳۹۱). آیا امکان کنترل تورم وجود دارد؟ Retrieved 5 16, 1393, from <http://borhan.ir/NSite/FullStory/News/?Id=4459>
- [۶] علل تورم در ایران چیست؟ <http://banker.ir/news>
- [۷] مهرابی بشرآبادی، ح. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر شوک‌های نرخ ارز و شکاف تولید بر تورم در ایران. مجله دانش و توسعه
- [7] *Economic Desk*. (2012, May 8). Retrieved 9 8, 2014, from <http://www.tehrantimes.com/economy-and-business/116167-iranian-economy-to-grow-33-annually-by-2018-business-monitor>
- [8] Berlemann, m., & nelson, f. (2005). forecasting inflation via experimental stock markets some results from pilot markets. *ifo working paper*, 10.
- [9] Bessler, D., & Brant, J. (1979). *Composite forecasting of live stock prices: an analysis of combining alternative forecasting method*. USA: Purdue University.
- [10] *Effects of Inflation*. (2010, October 13). Retrieved September 4, 2014, from Economy Watch: <http://www.economywatch.com/inflation/effects.html>

- [11] Enders, W. (2004). *Applied econometrics time series* (2 ed.). Inc.: John Wiley & Sons.
- [12] Gardner, L. R., Thombs, L., Edwards, D., & Nelson, D. (1989). Time series analyses of suspended sediment concentrations at North Inlet, South Carolina. *Springer-Verlag*, 12 (4), 211-221.
- [13] *Gross Domestic Product (GDP) in Iran*. (2014). Retrieved 8 8, 2014, from kushnirs: http://kushnirs.org/macroeconomics/gdp/gdp_iran.html
- [14] *Inflation Rate - Countries - List*. (n.d.). Retrieved 8 27, 2012, from tradingeconomics: <http://www.tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate>
- [15] Investopedia . (n.d.). *Inflation: What Is Inflation?* Retrieved August 27, 2014, from Investopedia : <http://www.investopedia.com/university/inflation/inflation1.asp>
- [16] Investopedia. (2014). *Inflation: What Is Inflation?* Retrieved August 27, 2014, from Investopedia : <http://www.investopedia.com/university/inflation/inflation1.asp>
- [17] *Iran Business Forecast Report*. (2014, July 22). Retrieved september 8, 2014, from businessmonitor: <http://store.businessmonitor.com/iran-business-forecast-report.html>
- [18] *Iran GDP*. (2014, August 20). Retrieved 9 8, 2014, from www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&met_y=ny_gdp_mktp_cd&idim=country:IRN:IRQ:SAU&hl=en&dl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_gdp_mktp_cd&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=region&idim=country:IRN&idim=region:LCN:ECS:EAS:NAC:
- [19] *Iran GDP*. (2014). Retrieved 9 4, 2014, from tradingeconomics: <http://www.tradingeconomics.com/iran/gdp>
- [20] *Iran Inflation Rate*. (n.d.). Retrieved 6 27, 2014, from tradingeconomics: <http://www.tradingeconomics.com/iran/inflation-cpi>
- [21] *Iran Inflation Rate* . (n.d.). Retrieved 8 27, 2014, from tradingeconomics: <http://www.tradingeconomics.com/iran/inflation-cpi>
- [22] *Iran Overview*. (2014, March 24). Retrieved september 9, 2014, from worldbank: <http://www.worldbank.org/en/country/iran/overview>
- [23] *Iranian economy to grow* . (2014, June 8). Retrieved 8 9, 2014, from tehrantimes: <http://www.tehrantimes.com/economy-and-business/116167-iranian-economy-to-grow-33-annually-by-2018-business-monitor>
- [24] *list of counties by GDP*. (2014). Retrieved 9 8, 2014, from knoema: <http://ar.knoema.com/nwnfkne/world-gdp-ranking-2014-data-and-charts>
- [25] Lütkepohl, H. (2005). *New introduction to multiple time series analysis*. New York: Springer.
- [26] Mises, L. v. (1942). *Inflation and You*. Retrieved 7 6, 2014, from Ludwig von Mises Institute: <https://mises.org/efandi/ch18.asp>
- [27] Nelson, C. (1973). *Applied time series analysis*, . San Francisco: Holden-Day.
- [28] Pettinger, t. (2011, March 13). *The link between Money Supply and Inflation*. Retrieved 6 5, 2014, from Economics Help: <http://www.economicshelp.org/blog/111/inflation/money-supply-inflation/>
- [29] TSAY, R. S. (2010). *Analysis of Financial Time Series*. University of Chicago: John Wiley & Sons, .
- [30] U.N. (2014). *Human development report 2014*. Retrieved September 3, 2014, from U.N.: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>
- [31] U.S. Energy Information Administration. (2013, April 26). *eia*. Retrieved 8 9, 2014, from <http://www.eia.gov/todayinenergy/detail.cfm?id=11011>
- [32] Wade, K. (2011, 3 22). *The drivers of higher inflation and implications for markets*. Retrieved 8 9, 2014, from Schrodgers: <http://www.schrodgers.com/tp/home?id=a0j50000000u1ptAAA>
- [33] world bank. (2014). *World Development Indicators*. Retrieved september 1, 2014, from worldbank: <http://wdi.worldbank.org/table/2.9>

The Forecast of Inflation Factors Based on Driving Forces and its Social Consequences

Abstract

Most of the world has experienced inflation phenomenon, which defined as the persistent increase in general level of goods and services price, with different rates in their economical records. Some believe that inflation is a tyrant evil but in fact it is not always true. Inflation affects on different people in various ways. It is related to this fact whether inflation is predicted or not. Inflation may have devastating consequences when it is not predicted. Predicting the future based on past trends as well as including variables and factors cross-impact on inflation using future study practical methods can contribute notably to control and/or equip the process of dealing with inflation.

Despite the importance the prediction of inflation future trends, wild cards and sequences has which can lead to milestones or breakdowns in the trend, the studies conducted in Iran have not been successful in providing accurate predicting methods or limited studies have addressed the issue of predicting effective and main variables in economy.

This study aims to investigate the effect of driving forces on the forecast of inflation factors and its social consequences. The results of this research can be helpful in anticipating uncertainties, pre-planning and finally reducing the effects and social damages of unpredicted inflation.

Key words: Forecast, Driving forces, Inflation, Predicting methods, Social consequences